

Onderwerp: Plan van aanpak Transitievisie Warmte

Datum: 26 januari 2021

Portefeuillehouder: Matthijs Sikkes-van den Berg

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Steller: Markus Schmid

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Het kabinet heeft met het nationale Klimaatakkoord (2019) een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO₂) in Nederland. In 2030 moet de uitstoot met 49% zijn gedaald ten opzichte van 1990. Hiervoor moeten alle Nederlandse gemeenten onder andere een Transitievisie Warmte (TVW) opstellen. De gemeenten Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn hebben gezamenlijk een startnotitie TVW opgesteld en adviesbureau Sweco ingehuurd om te ondersteunen bij het opstellen van de TVW. De eerste stap, het opstellen van een plan van aanpak, is inmiddels afgerond.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 26 januari 2021

Samenvatting

De TVW geeft (een eerste) inzicht in de stappen om in 2050 een aardgasvrije gemeente te worden. Het is voor inwoners en woningeigenaren belangrijk om zo goed als mogelijk te weten waar ze aan toe zijn. Het proces om te komen tot de TVW is ook een manier om inwoners te betrekken en beweging te creëren onder bedrijven en organisaties, zodat samen stappen gezet worden naar een duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad.

Transitievisie warmte

Met de TVW, die uiterlijk eind 2021 af moet zijn, geeft de gemeente het tijdspad aan waarin ze verwacht dat de wijken van het aardgas af gaan. Na vaststelling van de visie zal worden gestart met een proces dat leidt tot het daadwerkelijk afkoppelen van wijken van het aardgas. Daarvoor zijn Wijkuitvoeringsplannen nodig. Tussen het vaststellen van de TVW en de eerste aanpassingen in de wijken moet voldoende tijd zitten om te kunnen borgen dat inwoners zich op deze ingrijpende veranderingen kunnen voorbereiden.

Relatie met de regionale energiestrategie (RES)

Onafhankelijk van TVW werkt de gemeente Diemen momenteel ook mee aan een Regionale Energiestrategie (RES) voor de regio Noord-Holland Zuid. De RES 1.0 zal mei/juni 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. In de RES wordt ook onderzoek gedaan dat van invloed is op de TVW, in de vorm van een Regionale Structuur Warmte (RSW). In de RSW worden de regionale warmtevraag en -aanbod in kaart gebracht. Ook wordt er in een 'bronnenstrategie' uitgewerkt welke warmtebronnen wanneer relevant zijn, in welk tempo deze opgeschaald worden en tegen welke condities. Ook de warmtetransitie is een langjarig traject, net als de RES.

De Transitievisie Warmte, de wijkuitvoeringsplannen en de RES zullen in een soort haasje-over aanpak steeds invloed op elkaar hebben. In elk nieuw document, kunnen de laatste inzichten uit het vorige worden verwerkt.

Aandachtspunten

In de startnotitie, die in april 2020 door het Diemense college werd vastgesteld en waarover de raad is geïnformeerd, is een aantal aandachtspunten voor de TVW opgenomen. Hieronder staat welke dat zijn, en op welke manier dat in de aanpak is verwerkt.

Koppelkansen

Een aantal grote gemeenten, zoals de gemeente Amsterdam, zijn al verder in het proces om wijken van het aardgas te halen. De terugkoppeling die deze gemeenten geven is dat in een wijk – uiteraard – meer speelt dan alleen energie en warmte. De les die zij geleerd hebben is dan ook om ook andere domeinen te betrekken bij het opstellen van de transitievisie, zoals het sociale en fysieke domein. Daarom zijn verschillende afdelingen (sociaal domein, beheer en onderhoud, wonen en duurzaamheid) nu al betrokken bij het maken van ons plan van aanpak. Met hen is afgesproken op welke manier we de koppelkansen in beeld krijgen en houden en elkaar kunnen versterken.

Techniek en kosten

De complexiteit van de opgave maakt het onmogelijk om eind 2021 al voor alle wijken definitief te bepalen hoe zij van het aardgas af gaan. Dit hoeft ook niet. Voor sommige wijken zal het onderzoek wellicht uitwijzen dat er al vóór 2030 een begin gemaakt kan worden, bijvoorbeeld als er al autonome ontwikkelingen plaatsvinden waarop kan worden aangehaakt. Voor andere wijken kan de conclusie zijn dat het langer gaat duren, bijvoorbeeld als er veel oude en moeilijk te isoleren huizen staan. De TVW omschrijft de opties en maakt zo goed mogelijk een planning voor de warmtetransitie van de verschillende wijken.

Afgesproken is om de gemeenteraden met een extra informatie sessie een toelichting te geven op de verschillende technische opties en de voor- en nadelen ervan.

Kosten

Een ander belangrijk aandachtspunt is de kosten. Daarbij gaat het niet alleen om het relatief abstracte begrip van de maatschappelijke kosten, maar ook om de directe kosten voor de inwoners. Dat speelt natuurlijk niet alleen in Diemen, maar in heel Nederland en is ook maar zeer beperkt te beïnvloeden door gemeentelijke keuzes. De VNG heeft hier al bij het tekenen van het klimaatakkoord harde randvoorwaarden aan verbonden; de energietransitie moet betaalbaar zijn en blijven. Daarnaast moet het rijk voldoende financiële middelen beschikbaar stellen voor gemeenten om de plannen te gaan uitvoeren. Dit aspect zal steeds bij de uitwerking van de voorstellen moeten worden betrokken.

Participatie

Het doel van de participatie voor de TVW is om breed aan iedereen in de DUO-gemeenten de mogelijkheid te geven om mee te denken over de manier waarop hun gemeente in 2050 aardgasvrij is. Het gevolg daarvan is dat we het draagvlak opbouwen dat nodig is voor de uitvoering van de warmtetransitie. De Transitievisie Warmte is voor alle bewoners en gebouw-eigenaren relevant: zij gaan allen de gevolgen merken van de overgang naar aardgasvrij. In dit stadium is de Transitievisie Warmte nog een abstract en strategisch document. Het vervolg hierop, het Wijkuitvoeringsplan, heeft een meer praktische insteek: met de Wijkuitvoeringsplannen komt de warmtetransitie écht dichtbij voor woningeigenaren, huurders en andere stakeholders. In de Transitievisie Warmte hakken we vooral de knopen op hoofdlijnen door. Het participatieplan is hierop toegesneden. We beseffen dat nog niet alle stakeholders klaar zijn om actief mee te denken, omdat zij bijvoorbeeld nog te weinig informatie hebben of de urgentie nog niet (h)erkennen. Het participatietraject voor de Transitievisie Warmte is er daarom bewust op gericht om stakeholders (waaronder bewoners) te informeren en in toenemende mate de handvatten te geven om te kunnen participeren in de warmtetransitie. In het plan van aanpak is beschreven op welke manier hieraan invulling wordt gegeven.

Organisatie

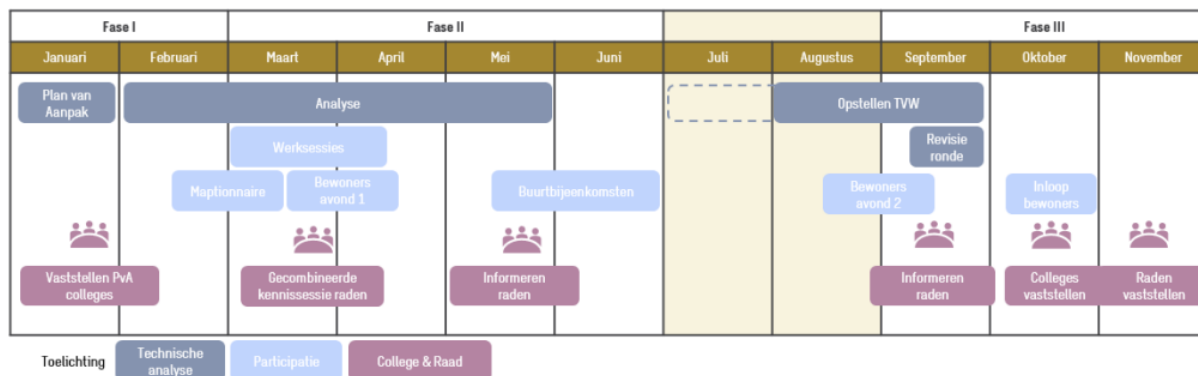
Om invulling te geven aan de warmtetransitie in onze gemeenten vormen de drie DUO-gemeenten een gezamenlijke projectorganisatie. Deze is ingericht zoals in de startnotitie was vastgelegd. Als geheel bezien is de warmtetransitie vanaf 2022 vooral een enorme uitvoeringsoperatie. Alle relevante afdelingen van zowel de gemeenten als DUO+ zullen dan ook vroegtijdig betrokken moeten worden. De verwachting is dat de hoeveelheid werk die op de gemeentelijke organisaties afkomt in deze fase sterk gaat toenemen. In de TVW en ook al tijdens het opstellen van de TVW wordt zoveel als mogelijk vooruit gekeken wat nodig is, om tijdig menskracht en middelen te kunnen reserveren.

Rol van de gemeenteraden

De gemeenteraden zijn verantwoordelijk voor hun eigen gemeente. De gemeenteraden van de drie gemeenten stellen de Transitievisies Warmte eind 2021 onafhankelijk van elkaar voor hun eigen grondgebied vast. Uiteraard worden de raden meegenomen bij de belangrijke stappen in het proces. Dat doen de drie colleges zoveel mogelijk op dezelfde manier, maar er blijft ruimte voor lokaal maatwerk.

Planning & vervolg

Na goedkeuring van het plan van aanpak is de volgende stap de analyse fase. Ook wordt gestart met de communicatie over de TVW. In onderstaand overzicht ziet u de aanpak en planning op hoofdlijnen.

Ter inzage in iBabs

- Plan van aanpak Transitievisie Warmte

- EINDE -